ދިވެހިންނާއި ދިވެހިބަސް (2)

- މުހައްމަދު އިބްރާހީމް ލުތުފީ -

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީހު ހޯދުމުގައި މަސައް-
ކަތްކުރައްވާ ބޭރުގެ ބައެއް މުއައްރިހުން ދެކޭ
ގޮތުގައި މީލާދުގެ 1000 - 1500 އަހަރު
ކުރީގައި ބޮޑުވިލުންނާއި އަސްޓްރޭލިއާއިން
ހިންދު ގަރިޔާގެ ބަޔަކު ފަދަ އިންޑޮނޭ-
ޝިޔާގެ ބަޔަކު ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުތުރުވި. އަދި
އާރިޔަނުން މީލާދުގެ ވަރަށް ކުރިން ސާރިއުފެދިގެން
މީލާދީން 1000 އަހަރާއި ދެމެދުގައި އުތުރު
އިންޑިޔާއާއި ދެކުނު އިންޑިޔާއާއި އަދި އުތުރު
ލަކާ (ސިރީލަންކާ) އިން އެއްފަހަރަކަށްފަހު
ގިނަފަހަރު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ހިޖުރަކުރުމުގެ
އާއިލާތަކެއްގައި ބަހަށް ... ވަޒަންވެރި
ވިއެވެ. އަދި މީގެއިތުރަށް އުތުރުކަރައާއި
އުތުރުކަރައިން ސިޔާސީ ކުރުވުމާއި އާރިޔަ-
ނުން ކުރުމުގައި ފިނީޝިޔާ މީހުންނާއި އަރަބިވެ-
މީހުންނާއި ދަތުރުވެރިންނާއި މަސްވެރިންގެ
ތަރައްގީ އެބަހަށް ދަތުރުކުރުމުގެ އުތުރުދިގަށް
ރާއްޖޭގެ ފިހާރަކަށް އެއްފަދަ ... އަދި
އިން ރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެ ބަހަށް
ވެސް އުނގުޅު ކުރެއްވި.

އާދެ! މިހާރު ވެސް އުނދަގޫ ކަމެއް
ތަކަކީ އިންޑިޔާ ކަނޑުގައި ދަތުރު ފަތުރުކުރި
ފަރުދުން ... މީހުން ކުރިން ...

ރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވީއިރު ރާއްޖޭގައި
އުޅުން ބަހަކަށް ދިރިއުޅުން އައިސްފައިވާ
ބާވައެވެ؟ އަދި އެކި ދުވަސްވަރު އުފެދުނުކަމަ
އާއި އުނދަގޫކަމެއްނެތި އެކިފަހަރުމަތިން
ހިޖުރަކުރި މީހުން ވަޒަންވެރިވި ރާއްޖޭގެ އަހުލުން
މުޅިންގައި އެބަހަކަށް ދިރިއުޅުން ފަހަރަކު
ހަރަކާތްގައި ބާވައެވެ؟ ނުވަތަ ހަރާއްޖޭގެ ވަކި
އަހުލުވެރިއްގައި ބާވައެވެ؟

ރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވި މީހުންގެ
ޖަމާއަތްތައް ރާއްޖޭގެ އަހުލުވެރިން އެ
ބަހަކަށް ފަހަރަށް އަހުލުވެރިއްގައި ނުވަތަ
ހަރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވި އުޅުންނަމަ އެ
ޖަމާއަތްގެ ބަހަކާއި އާދަކާދަތަކެއް އަދި
ދިރިއުޅުމުގެ މަސައްކަތްތަކެވެ ސަކަނަން އަހަރުން
ބަދަލުވެފައި ހުރިހާ ކަމެއް ހަރަފެހިވެ. މި
ގޮތުން ރާއްޖޭގެ އެކި ދިވެއްސަން ފަތުރުތަކު ބަލާ
އިރު އެކަމަކަށް ނުފެނިއެއް ނުދެއެވެ.
ކަނޑުއަކަށް އިހަށް ދިރިއުޅުމަށް ފަސްއާލި
މަކަނު އަދި ފެނިހަމަ ޖަވާބެއް ލިބިފައެއް
ނުވެއެވެ. ވީމައެކު އަހުގަނޑުމުން ބަލާން
ޖެހެނީ ރާއްޖޭގެ ފެނިގަތަ ވަޒަންވެރިންނަކީ
މީލާދުގެ ކުރިން 500 - 1000 އަހަރުދުވަހު
ނުވަތަ އެއަހަރުތަކަށް މަސްހުރިއްޔާ ކުރިން އިންޑިޔާ

ކަނޑުގައި ދަތުރުކުރުމުގެ އެތަކެއް ރާއްޖެތަކަށް
ބައެއް ބަޔަކު އައިސް. އަދި އާބާދުވުން ބަހުރު
ވަޒަންވެރިވެ ދިރިއުޅުން ދިޔަ އަހަރެއް ހިނގާ
ސަރުކާރު ގޮތުންނާއި އަދިވެސް އާދަކާ
ގޮތުގެމަތިން ދިރިއުޅުމާ ވަޒަންވެރިވާ ތަރައްޤީ
އިތުރުވެދާން އަސްލު ވަޒަންވެރިން ނާއި
ނަސްލު ގޮތުން ގެނދިޔަ ރާއްޖެއަށް ނިސްބަތް
ވާ ދިވެހި ނަސްލު އުފެއްދެވުން ދިޔައީއެވެ
ހުރެއެވެ.

ރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވުމުގެ ހިނގާ ވަގުތު
ނަބީ عيسى عليه السلام ދުނިޔެއަށް
ވަޑައިގަތުމުގެ 500 - 1500 އަހަރާއި ދެމެދު
ގައި ހަމަން ބާރުގެ ދުވަސްވަރުނާ އަދި
ބައެއް މާލޭ ދިރިއުޅުއްވާ ރާއްޖޭގެ ވަޒީރުން
ނަސްލު އެކަ ވެރިކަމަކީ ރަސްގެ ނަސްލަކުން ބޭނު
ގާއިމުވާ ނަތީޖާ "ސަމުގާއި" އަޅާ އިސްލާމްދީނަ
ނަޒަރުން ބަލާއިރު އެއްދުވަހެއްގައި ދިވެހި
ރާއްޖެއަށް ހިޖުރަތުކުރި އަރިޔަނުން ބައިގަނޑުގެ
ފުރަތަމަ ބަޔަކަށް ވެއެވެ. އެދެވުނު ޖަމާ
ގޮތެއްގައި އެކިދުވަސްވަރު ނަސްލުގެ އެކިކަހަލަ-
ބަޔަކު ބައިވަރު ރާއްޖެއަށް އައިއިރު ވަޒަންވެރި
ވުމަށް ނުކުމެދާ ގޮތްތަކުން ހަރަކާތް ދިމާވެ.
"ސަމުގާ" އަށްވުރެ ޖަޒީރާ ގޮތެއްގައި ރާއްޖޭގައި
ވަޒަންވެރިވި ބައެއް ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށަށް
ހަރުކުރި ރާއްޖެއަށް އެތަކެއް ބަޔަކުވެސް ބޭފު
ޖަމާއަތެއް ހަމަގައި ބިމާރުކަން ބޮޑުވުމެވެ.
އަދި! އަރުވާލެވުނު މިގޮތުގެ ރާއްޖެ
އިސްލާމްދީނުގެ ކުރިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި

ދިވެހިރާއްޖެ ދާދި ދިވެހިރާއްޖެ ސަހަރާ އަހަރު
އެންމެ ފުރަތަމަ ވަޒަންވެރިވި ބައިމީހުން ކަމަށް
އެބަރުގެ ބޮޑު 500 ވަނަ މިއަހަރުގެ އަހަރު
ކުރިން ދިވެހިރާއްޖެއަށް މީހުން ވަޒަންވެރިވި
ކަމަށް އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑުގެ ތާރީޚު
ޖަޒީރާގެ ކަރައިގަނޑުން ބޭރުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގައި
ރާއްޖެގައި ދެވަނަ ވަޒަންވެރިވި ކަމަށް ވާކަމަށް
ދެބައިމީހުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބާކީ ގެނައިސް ވަނީ
ދިރިއުޅުނެވެ. އަދި ވަޒަންވެރިވުމަށް ފުރަތަމަ ސަރަޙައްދު
ނަމަ ދިވެހި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒަންވެރިން ސީދާ
ބަރަހަ ބައިގަނޑުގެ އެކިކަހަލަ މީހުން ފާހަގަ ސިންހަލަ
200 - 500 އަހަރު ހަމަ ކުރިން ދިވެހިރާއްޖެ
ކުރެވިއްޖެ.

ދިވެހިރާއްޖެ (ސިލޯނު ދިވެހިރާއްޖެ) ގެ ތާރީޚު
ފާހަގަކުރި ބައިގަނޑު ބަޔަކު ވަޒަންވެރިވުމުގެ
އުފެދުނު ގޮތް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަހަރެއްގެ
ރާއްޖެއަށް ބައިވަރު ހިޖުރަތުކުރި ދިވެހިރާއްޖޭ
ހުރިއެވެ. މީހުން ދިރިއުޅުނު އަހަރު ހިނދު
ސަރަހައްދު ސަރުކާރު ރަސްކަން އަދި ދިވެހިރާއްޖެ
އިސްލާމްވުމުގެ ކުރިން ރަސްކަން ކުރި ރާއްޖޭގެ
ވަނީ ސަރުކާރު ހިނގައިދިޔައީ. އަދި ފަހުން ވެރިކަން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރަހައްދު އެތައް
ބައިގަނޑު ދިޔައީ ވަނީ ސަރުކާރު ހިނގައިދިޔައީ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިގޮތުގެ ރަސްކަން ދިވެހިރާއްޖޭ
ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމްދީން ގަބޫލު
ކުރީ 1153 މ. ވަނަ އަހަރުގައެވެ. ކުރިން ބުދުދީން
ކުރިއެރިއެވެ. މިދިވެހިން ފަހަރުގެ ބޮޑު ބަދަލެއް
ރާއްޖެއަށް ޖަމާއަތުގައި ހިނގާފައި ވެއެވެ

ހުދުދުގެ ކިރުގަނޑުމުގެ އަލުގެ ފުމާއެކު ނުވެއެވެ.
ދަށުރާއްޖޭ މީލާދީން 1153 ވަނަ އަހަރާއި
މީލާދުގެ ކުރިން 1500 އަހަރާއި ދެމެދުގައެވެ.
ނުވަތަ މީލާދުގެ 2000 އަހަރުކުރިން ހަމަ
އޮތެވެ.

މިހާރުތަކުން ބޮޑުގެ ބައެއް މުއައްރިޚުންގެ
ބަޔާންތަކުން ހުވަފެނެވެ. އަދި! އަސްލު ފިރިކަމަ
ސަރަޙައްދު ތެރޭގައި ހުރިހާ ރަށްރަށެއް. މިހާރަކީ ފުރަސް
ރާއްޖޭގެ ބަޔަކާ ދިހަ މަށުގެފާނު ތަކުން ހުރިދަން
މަސައްކަތްކުރެވޭ ކުރީގެ ވަރަށް މުއައްރިޚުންނެވެ.
އަހަރު މިތުރުފަދި "އިސްލާމް ދީން ދެރިއުރެ
ފެށިގެން ދިރަ ދުވަސްވަރު އާރިޔަން ނަސްލުގެ
ބަޔަކު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވި އުޅުނެވެ.
މިދުވަސް ވަރަކީ ސިލޯނުގައި އޮތް ރަސް-
ކަމުގެ އަސްލު ބޮޑުގެ ދުވަސްވަރެވެ. ދިލް-
ބަސް (ސަރު ސިންގަލަބަސް) އާއި
ސަނަސް ކުރީތާއި ފަޅިބަހާއި އެކުވެ
މަސްހުރިނުވެ ސިލޯނުގެ މާދިރިބަހެއްގެ
ގޮތުގައި އޮތީ މިދުވަސްވަރާއި މާދުރުނުން
ދުވަސްވަރުއްގައި ކަމަށް ވަރަށްބޮޑަށް ފެނެއެވެ.
ދިވެހިބަސް އަސްލުބޮޑުން ވައްތަރުވެފައި މިބަސް
ގޮތަށް އޮތް ސިންގަލަބަހާއެވެ." (ބޭ-ގައިގޯ)

އަދި! އެހެން. ސީ. ޕީ. ބެލް މިހުރިގޮތަށް
"ރާއްޖޭގެ ތާރީޚު އެންމެ ފުރާނަ ޒަމާނުގެ ކުރީހިސާބު

ރާއްޖޭގެ ނަސްތަކުގެ ނަމާއި އަދި މިރިހުގައި
ދިރިއުޅުން ނަސްލާއި ސިރީލަންކާގައި
އޮތް ސިންގަލަ ނަސްލާއި އެއްއެއްގެ ބަސްވުން
(އާރިޔަނުން) ކަމާމެދު ސުއާލު އުފެދޭކަން
ތަނެއް ނެތެވެ. މިގޮތަށް ކަރައަކީ އެތަނީ ނުނު
މިދަންތަރީ ހުރި ބަރާބަރު ހުކުމާއި މިހާރުގެ ސިފަތައް
ފެންވަރުގެ އެކަށޭނެ ކަމާއި އާދަކާދަތަކާއި
ދިރިއުޅުމުގެ އުސޫލުތަކާއި މަސައްކަތު
އާދަކާދަތަކުން ފިޔަވައި ވަޒަންވެރިވެ
ތަރިކަތަކާއި މައްސަލަ ބިނާވެފައިވެ."
"ކަމެއް ފާހަގަ ވާހަކައަކީ މާރުތު ސަރަ
ދުދޫމިން ދުކަވުވާން އަށްސަ ވާހަކަވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަބަދުވެ އާރިޔަނުން ނިޔަ
ސިރީލަންކާއިން ނުވަތަ ސީދާ އެހެން
ތަނަކުން ރާއްޖެއަށް އައިބަދަލު ކަމުގެއިހަސް
އެބަހަށް މިރާއްޖެއަށް އައިއިރު ރާއްޖޭގައި
ވެރިކަމުން (ތަނުގެ އަހުރުވެރިން) ނުވަތަ
ކުރީއަސްލު ވަޒަންވެރިވި ހިތި ބަޔަކުވިކަން
އެއީ ދިއަކަކުވެ ބޮޑަ ޖަހެން ކުރިމުވައިވާ
ހަޤީޤަތެވެ. މިކަމަށް ބާރުދޭ "ސިރީ
މަހާކަވާ ސަރީ ދަކަނަބަދުން" މިރާއްޖެއަށް
ވަޑައިގަތް އިރުވެސް ރާއްޖޭގައި ކުރީއަސްލު
ދުވަދުން އައި އާދަކާދަތަކެއް އޮތް ކަމެވެ.
(ބަލާ: ސަ 16)   (ނިމުނީ)